

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 18 kor.
 Negyedévre... 4
 Helyben hához hordva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétévi és
 évi utáni napok kivételével.
 Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.
 A szerkesztőség kizárólag visszadásra
 vagy megőrzésre nem vállalkozik.
 Előzetesek és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.
 Helyi árak: 8 fillér.

NAGYVÁRAD, július 4.

Óda az állami anyakönyvről.

(—a.) Az egyházpolitikai ádáz küzdelem egyik legbecesebb vívmányának tekintette a liberálisizmus az állami anyakönyvvezetést. Oly nagy elfogultsággal és reménységgel volt ez iránt eltelve, hogy még azzal sem törődött a liberális tábor, hogy mibe fog az kerülni; elhitte a mérnök Hieronymi számításának, hogy csak 400,000 forintba kerül; de ha milliókba kerül, azt sem bánja, csak meglegyen, mert az állami lesz — olyan valami, a mi — noch nie da gewesen.

Hát az erőszakoskodásnak meg lett az eredménye; hét esztendeje lesz az őszön, hogy behozták az állami anyakönyvvezetést — tessék már most gyönyörködni bennük.

De úgy látszik a közönség nem annyira gyönyörködik mint inkább bosszankodik az ugynevezett új renddel járó kisebb-nagyobb alkalmatlanságok, zaklatások miatt. Ezekbe azonban csak bele-törődik valahogy, mint az adófizetésbe, — de sokkal nagyobb baj ennél az, hogy még csak kezdetén vagyunk az állami anyakönyvvezetésnek, még nagyon ritkán van szüksége a közönségnek az új anyakönyvekből kivonatokra, attól meg éppen messze vagyunk még, hogy a katonakötelezettek lajstromát is az állami anyakönyvekből állítsák össze és máris ijesztő sűrűn mutatkoznak a tünetek, melyek az új rend hibáit és hiányait feltárják a közönség előtt.

Alig két hete egyik fővárosi vad radikális irányú krajczáros lap egy előforduló eset alkalmából kifakadt az állami anyakönyvvezetés ridegsége, merevsége s a paragrafusok szövevényes volta ellen s kénytelen-kelletlen bevallotta, hogy míg irgalmas lelkű papok vezették az anyakönyveket, nem fordultak elő ilyen dolgok, melyek pellengérré állítják a rejtett családi viszonyokat.

Egy másik eset nemcsak a hiányokat, hanem a hibákat és a vezetésben tanúsított hanyagságot és feltárta. Itt Nagyváradon is sok hibát és hanyagságot konstatált a nemrég befejezett fegyelmi vizsgálat; s bár a miniszter visszahelyezte a felfüggesztett helyettes anyakönyvvezetőt s felmentette a kirótt bírság fizetése alól, de ő maga is elismeri a hibákat és hanyagságot, melyekre azonban elégnék tartja büntetésül a dorgálást és az egy éven át tartott felfüggesztést. (Megjegyezzük, hogy az a felfüggesztés nem olyan súlyos büntetés, — legalább erre mutat az a körülmény, hogy a felfüggesztett tisztviselő egész év alatt kapta a teljes fizetését.)

Hogy vannak az állami anyakönyvvezetők között, a kikre nagyobb büntetéseket kell kiróni — sajnálatra méltó bizonyosság reá Szatmármegye alispánjának félévi jelentése.

E jelentés alapján Bartha Miklós a következőket írja a »Magyarország« tegnap-i számában:

»Az anyakönyvi status jövődöbeli képének megbízhatósága felől pompás kilátásokat nyújt Szatmármegye. A kir. bíróság csupán a múlt évben négy-

száz hibás anyakönyvi bejegyzést igazított ki. Már pedig ezek a hibás bejegyzések csak véletlenségből derítettek ki, miután a kir. bíróság nem anyakönyvi felügyelőség. Mennyi lehet a ki nem igazított hiba? — mikor az alispáni jelentés is megjegyzi, hogy az anyakönyvvezetők több esetben követnek el szabálytalanságokat, mulasztásokat és hibás bejegyzéseket. Egy év alatt 27 anyakönyvvezetőre alkalmaztak rendbírságot, kettőt pedig büntető uton is felelősségre vontak.

Bravó! Isten éltesse a szabadelvű reformot! Ha visszaélés kellett: hát megvan. Ennyi visszaélést a lelkészek ötven év alatt sem követtek el. Pedig ingyen csinálták. Az anyakönyvi rend felforgatása négy millióba kerül. Babért ide, hogy koszoruzzuk meg a nagy reformátorokat!

Ehhez nincs sok hozzáadni való. A liberális többség Wekerle és Bánffy vezetése alatt kierőszakolta e drága reformot — ám gyönyörködjék benne aki tud.

De ha már törvénybe van igatva az állami anyakönyvvezetés — szigoruan gondoskodjék a kormány, hogy az lelkiismeretesen és pontosan vezettessék, mert ha tovább is így hagyják menni, nem lesz elegendő hitele a drága könyveknek.

A hármasszövetség titkaiból.

Pétervárról jelentik A »Novosti« a hármasszövetség megújításáról cikkezve azt írja, hogy Olaszország az utolsó perczig a hármasszövetségi szerződés közzétételét követelte. Ausztria-Magyarország nem

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Az egyenruha.

Írta: Anatole France.

Kevéssel ezelőtt még minden gymnazistának két soros rézpitykével kivarrt egyenruhában kellett járni, a kollégiumunk szabója, Gregoire ur valóságos művész volt, a kezéből kikerült egyenruhák ehhez képest igazi műrekek.

Csupán két fajtáját gyártotta a mester az uniformisoknak: az egyiket aranyos páлмаág díszlett egyenesen a gallér szövetébe hímézve bele; ez volt a »prima qualita«; a másik fajtán egy darab posztóra kivarrt és kevésbé csinos kiviteli pálmák voltak a galléron alkalmazva: ez volt az egyszerűbb, kevésbé díszes egyenruha. Azonban még ezen utóbbi fajta is képes volt veszedelembé hozni az ember pénztárcáját, ha az nem nagyon duzzadt volt a bankóktól.

Szüleim anyagi viszonyai olyanok voltak, hogy a reménynek legkisebb szikrája sem pisloghatott lelkemben aziránt, hogy Gregoire mester engem a »választott« rendelők sorába igtasson.

Anyám, a ki szerény háztartásukat vezetette, nem volt gazdag, de igen bőkezű adakozó, a mi a gazdagság-hiánnyal persze egy

kissé furcsán vág össze. Szelíd, finom érzéke, melyben a világ legáldottabb női lelke nyilatkozott meg, nekem szerfelett sok bajt és kellemetlenséget okozott. Egyszer valahogy meghallotta ő kigyelme, hogy lakik a des Canettes-utcában valami szegény ördög: szabó és házmester is egy személyben, igen szűk napokat lát, mert hát gazdagon meg volt áldva gyermekekkel az istenadta!

Anyám lelkében tehát felébredt a szép gondolat, hogy a családot jobb sorsra fogja segíteni.

Eleinte egyet-mást küldözgetett nekik aján-dékba, a házmester-szabó azonban, bárha egész gyermekesapat ült a nyakán, büszke volt mint egy spanyol; aztán meg, de hát mondtam is már, hogy anyám nem tartozott a Krözusok közé! Azok az apró adományok, melyekkel az apám segített, nem tudták ezt a bajok közül kirántani. Ekkor eszébe ötlött anyámnak nagy bölcsen, hogy munkát ad a mesternek és úgy belemele-gedett, hogy anyai nadrágot, kabátot és köpenyt rendelt nála, hogy apám alig tudta azokat elviselni.

Kinézés dolgában azonban apám nem sokat nyert anyámnak ezen intézkedése folytán. Az öltözékek ugyanis, melyeket a rőlők mestere készített, sehogysem akartak jól állani neki, de mivel nagy barátja volt az egy-

sz. rü szokásoknak, neki fel sem tűnt ez a dolog.

Anyám szeme persze felismerte a bajt, de ő azzal vigasztalta magát, hogy atyám ugy is szép ember, a kinek nicsen szüksége arra, hogy gavallért játszó a ruháival s aztán általában véve senkire sem lehet rá mondani, — gondolta magában, — hogy rosszul ruházódik, mihelyt jó meleg és erős czérnával össze-varrt öltözék fedi a tagjait, melyet egy ilyen derék ember készít.

Miután tehát mester uram atyámnak teljes életére való ruhát varrt össze, ennek utána a nyomor napjai a gyermekekben duslakodó családhoz újra beköszöntöttek.

A szabó felesége tüdőhurutos volt, a gyermekek meg vérszegények. Egy házmesteri szál-lás a des Canettes-utcában nem úgy néz ki, hogy amellet a gyerekek rózsás színűek és egészségesek legyenek. A szabó-házmesternek nem futotta a pénze orvosárokra, anyámnak tehát az az ötlete támadt, hogy gymnazista egyenruhát a szegény ördögnél rendelje meg.

A szabónak megremegett a szive arra a gondolatra, hogy »egyenruhát« készítsen. Ele-tében sem gyártott még ilyenfajta ruhát. Azonban bátor ember volt. Gyorsan dologhoz látott, leirhatatlan kinokon, vesződéseken ment keresztül a ruhával s nem egy éjszakáját áldozta fei miatta.

ellenezte a publikálást, mert érdekében állott, hogy Oroszország tudja meg, hogy a szerződés nem irányul ellene. Csak Németország ellenezte erélyesen a szerződés publikálását. Olaszország erre a tárgyalások megszakításával fenyegetőzött, mire Bülow kancellár beleegyezett abba, hogy az olasz kormány a szerződés szövegét tudassa a francia kormánynyal, hogy ez lássa, hogy nincs benne semmi, a mi Franciaország ellen irányul. Hogy ez így történt, azt bizonyítja Delcassé francia külügyminiszternek tegnapi nyilatkozata a kamarában. A »Novosti« hozzát teszi, hogy Olaszország a szerződés aláírását megelőzőleg garanciákat kért és nyert arra nézve, hogy a kereskedelmi szerződések megkötésénél *Olaszország gazdasági érdekei tekintetbe fognak vétetni.* (Hát a borvámklauzulával mi lesz?) Ugyancsak Ausztria-Magyarország Németország részéről megnyugtatót nyert arra nézve, hogy az új német vámtarifa respektálni fogja az osztrák-magyar gazdasági érdekeket. A szerződésbe egy új szakaszt is vettek fel, mely az *érdekszféráknak a Balkánon való megállapítására vonatkozik.*

Anglia és a külhatalmak.

Az angol alsóházban tegnap Bryce annak a reményének ad kifejezést, hogy Anglia és Olaszország között nem változott a viszony. A két ország érdekei nem állnak ellentétben egymással. Angliának nincs joga panaszkodni, ha Olaszország jó viszonyban akar lenni Franciaországgal.

Ez Olaszországra nézve nagyon fontos és az európai béke érdeke is megkívánja. Az új egyetértés nem fenyegeti Anglia érdekeit, mert a mennyire tudni lehet, Marokkóra nem terjed ki.

Cranborne külügyi államtitkár azt válaszolja: Nemzetközi barátságaink sohasem voltak agresszív természetűek. Ebbe a kategóriába tartozik *Olaszországgal* való barátságunk is. Voltak ugyan időről-időre olyan ügyek, a melyek Olaszországban egy kis elkedvetlene-

désre adtak okot, de ez a kedvetlenség elmúlt.

Franciaországgal való egyetértésünk Tripolisz dolgában szintén okozott némi hidegséget, de volt alkalmunk az olasz kormánynak olyan kijelentéseket tenni, a melyek megszüntettek minden eselleges érzékenységet.

Nincsenek terveink Tripoliszra nézve. A kormánynak módjában volt biztosítani Olaszországot, hogy Franciaország és Anglia között az 1897-iki megegyezés idején semmi sem történt, ami bármiként is kihatott volna Tripolisz mostani helyzetére vagy jövőjére.

Anglia a statusquo fenntartását kívánja. Vannak bizonyos szerződéses kötelezettségeink, amelyek megszabják Tripoliszra vonatkozólag követendő magatartásunkat. Ezeket a kötelezettségeket meg akarjuk tartani. Csak ezeknek a szerződéses kötelezettségeknek engedelmességek, a midőn rokonszenvet táplálunk Olaszország és az olasz érdekek iránt ebben és minden más kérdésben. (Helyeslés.)

Cranborne azután az Oroszországgal való egyetértés lehetőségéről beszél és azt mondja: A kormány egyetértést óhajt majdnem valamennyi hatalmassággal és nem a kormányon mult, ha ilyen egyetértés hiányzik. A nemzetközi viszonyoknál és barátságoknál legfontosabb dolog az illető hatalmasságok hagyományos rokonszenve és anyagi érdeke.

A Japánnal való megegyezésnek nagy előnye abban van, hogy a két szerződő hatalmasság kölcsönös érdekein alapszik s azért erős alapja van.

Felhangzott az a panasz is, hogy a szerződést olyan későn kötötték. Amde Anglia nem kínálhat szerződéseket. Mi csak elfogadjuk a kínált szerződéseket és nagyon örültünk, hogy *Japánnak* szerződést adhattunk.

Cranborne parlamenti államtitkár beszéde további folyamán a kínai kérdéssel foglalkozik és azt mondja: *Kína* időközben belátta, hogy Anglia igazi politikája Kína integritásának fenntartása és jövedelmi forrásainak erősítése.

A mi *Németországnak* Santungban való eljárását illeti, Bülow német birodalmi kancellár tagadta, hogy Németország ott kizárólagos jogokat követel magának és kijelentette, hogy nincs ok arra az állításra, hogy Német-

ország bezárta a »nyílt ajtót«. Ilyen körülmények között senki sem mondhatja, hogy az angol kormány a nyílt ajtó politikájával kudarcot vallott.

Oroszországnak a Pejho meutén szerzett koncesszióra nézve megjegyzi Cranborne, hogy az angol kormány nem mondhatja, hogy Oroszországnak ott nincs joga ilyen koncessziókra. A mi azonban a koncessziók helyzetét illeti, erre nézve az angol kormánynak sok mondanivalója volt és meg is mondta jelentékeny hatással.

A mi a tiencini ideiglenes kormányzat megszüntetését illeti, a brit kormány örülni fog, ha ennek feltételeit megváltoztatják. De kissé kételkedik benne, hogy ezt megteszik. A kártérítést illetően, a mely aranyban fizetendő adósság, a kormány csak az aranyban vagy annak megfelelő értékben való fizetést fogadta el. Amde a kormány részvétet érez Kína iránt abban a bajban, a melyet a tael-érték csökkenése okozott és kívánja, hogy sikerüljön a helyzetet javítani.

Anglia lemondott arról a reményről, hogy a likkinadókat egész Kínában megszüntetik, de azt hiszi, hogy pénzügyi rendszabályokkal sikerülni fog az idegen kereskedelmet megszabítani a likkinadók óriási terhétől. A Franciaországgal szemben függőben lévő kérdések állandóan foglalkoztatják a két ország külügyi hivatalát. Az államtitkár beszéde után berekesztették az ülést.

Vedlés.

Két irányban dolgozik a szereplő zsidóság nálunk. Az egyik rész annyira kiállhatatlan hazafi, hogy szinte örül rajta az ember, hogy nem magyar az ipse, mert képes volna minden magyar dolog iránt antipatiát kelteni tulzott sovíniszta pudorjével. A másik rész pedig kozmopolita, egyenesen támad a magyar történelmi tradíció ellen, mely neki épp oly érthetetlen, mint a németek között lakó résznek a német, törökök között lakóknak a török stb.

Hiába pedig, mert maradnak ők külön nemzet, haza nélkül de vallássá lett inkarnálódott külön tradíciókkal.

Izgatott és zavart is lett a munkától, csaknem a hideg leve ki szegényt.

Gondoljuk fel csak magunkban, mi az egy egyenruhát előállítani? Egy olyan ruhanémű, melyet csak fontos alkalmakkor vesz az ember magára s melynek úgy kell állania, mint a parancsolat! Bizony az nem csekélység! Ehhez hozzá képzelni még az én alakomat! Hórihorog gémlábu ember voltam és jó sovány; egyszerűen roppant ügygyel-bajjal kiruházható.

Végre valahára sikerült a derék embernek az egyenruhát nyélbe ütni. De hogy hogy és miként, azt ne kérdezze senki! A vállak le voltak csapva, a mell beesett, az ujjak bővek és hosszúak. Eh végre is, forma ide, forma oda! Ez nem határoz semmit! De a szövet színe! Valóságos nefelejtés szín volt ez!

A kabátgaliért pedig nem pálmáágak díszítették, hanem lantok. Mindegyik oldalon egy-egy lira.

Az apróra nőtt házmester-szabó még nem sejtette, hogy engem még egyszer a kiválóbb költők közé fognak sorolni az emberek, azt sem gyanította, hogy iróasztalom egyik titkos fiókjában egy füzetet rejtettem, melynek ez volt a címe: »*Premières fleurs*«, mely címet én magamtól találtam volt ki, a mi engem szerfelett büszkévé tett.

A házmester-szabó mindezt nem tudta s csupán együgyűségéből varrt a gallérra lantokat pálmáágak helyett.

Hogy szinig teljen a keserűség serlege, a

lantokkal ékes gallérvégeknél eszük ágában sem volt szorosan a nyakamhoz simulni. Ellenkezőleg jó bő és libegős volt a gallér és úgy tártongott elől, mint egy torok, kellemetlen módon paskolva hosszú vékony nyakamat mindenfelől és rettenetesen eltorzítva engemet.

A próba alkalmával megkísérletem pár gyenge kifogást tenni a ruha ellen, a derék férfit azonban hallani sem akart semmi javításról, valószínűleg attól való féltében, hogy ha újra hozzáfog, vállalkozása még szerencsétlenebbül üt ki, mint előbb.

Legvégső izgatottságomban megkérdeztem anyámat, hogy hogy nézek ki szerinte az új ruhában?

De hiszen mondtam már az olvasónak, hogy anyám egy igazi szent asszony volt, ő tehát azonképp nyilatkozott, mint Madame Primrose Goldsmith a »Vakefieldi Vikárius«-ában: »A gyermek mindig szép, mikor jó.« Együttal azt a tanácsot is adta, hogy egyenruhám szerényen és alázatossággal viseljem.

Egyenruhám — mint új ruhához illik — egy vasárnap vettem fel először. Ah egek! Alig ért véget az istentisztelet a gimnázium kápolnájában, remek szép vihar támadt.

Társaim rögtön felfedezték, hogy egyenruhám nefelejtés-kék színe van, hogy a nyakamtól elálló, széles lyuk módjára tátongó gallérvégeken lira ékeskedik, elkezdtek gonoszul utánam kiabálni:

— Ni a cukorsüveg! Ott a cukorsüveg!

S apró kövecskékkel kezdték kitönni a galléromat. Marokszámra szórták a kavicsot gallérom alá, a nélkül, hogy ezzel a nyakam és az egyenruha közt támadt ürt képesek lettek volna kitölteni. Az a szabó-házmester ott a des Canettes-utcában még álmában sem tudta volna elképzelni, hogy egyenruháján k üres térfogata ennyi kórakománynak tudjon helyet szorítani és szállást adni.

Midőn megelégettem a mulatságot, elkezdtem öklelőzni, a többiek sem maradtak adósak, de én újra közéjük csaptam s így végre békében hagytak.

A meddig azonban ezt a borzasztó egyenruhát viseltem, mindaddig mindenféle bántalmaknak és megtámadtatásoknak voltam kitéve.

S ezt a ruhát nem lehetett sehogysem elnyúni, elpusztítani.

Anyámnak igaza volt akkor, a midőn azt állította, hogy a házmester-szabó jó és derék ember, mert kitűnő és elpusztíthatatlan anyagot adott a ruhához.

S lássák, azért voltam én elragadtatva az örömtől, a midőn hallottam hogy a miniszter, Bourgeois ur a gimnáziumokban az egyenruhák viselését megszüntette.

Mert biz én bevallom — szó ide, szó oda, — bizonyos harag és keserűség lakozik bennem most is az egyenruhák ellen.

A kozmopolita gondolkozást képviselik *Véssi* a mimikrizó, *Vázsonyi* a kultur bestia szelídítő és *Pikler* a változó.

Pulszky Agostonról szóló emlék beszédében így szól:

„Egész nevelésünk haladásellenes, anélkül, hogy tudnók; a végett, hogy az ifjúság fogalmat nyerjen az emberi műveltség erjéről, feladatairól és különösen a nemzeti művelődés, feladatairól, történelmet tanítanak neki, a lelkesedés forrását a múltban keresik számára, a történelemből egyes speciális mult érzéseket, gondolatokat és törekvéseket választanak neki ki követendő példának. Pedig a történelemből csak bizonyos legáltalánosabb igazságokat szabadna számára kivonni; továbbá azt a tanulságot, hogy a nemzetek és emberek jóléte onnan származott, hogy folyton megváltoztatták meggyőződéseiket, érzelmeiket, törekvéseiket eszközeiket.»

Nos! mi ez, ha nem a legcínikusabb arczul fítése azok a nemzetnek, mely egyedül szívósságának, melylyl a történelmi multjához ragaszkodott, köszönheti fenmaradását. Annak a nemzetnek, melynek kebelében foglalt csak el a legfőbb katedrán állást *Pikler* ur, minden más nemzet rég elkergette volna már. Mint neki a vértanuság századainak és a vértanuknak emléke, történelmünk legszebb lapjai!

Mit neki az egész mult? Volt — — és ő erre természetesen nem ad semmit. De a magyarság ad ám és soha sem fogja megtanulni az 50%-ra való kiegyezések elméletét.

Wlassics urnak azonban szolgáljon tanulságot ez a beszéd. Mindenféle nemzetiségi diák jár egyetemünkre, sőt ujabban ösztöndíjak által is édesgetik őket oda, hogy assimilálódjanak velünk érzés és felfogásban. Ott pedig *Pikler* ur várja őket hazafias nézeteivel. Hát csak emelkedjék Wlassics ur a *Pikler* eszméinek magaslatára és jegyezze meg, hogy a boldogság a nézet változtatásban áll. Ha tehát multkor a botrányok daczára az volt a nézete, hogy *Pikler* ur megtartandó a katedrán, most változtassa nézetét és dobja ki onnan theoriája nagyobb dicsőségére.

A rekruta levele.

Most októberben öltötte magára *Kreccsun* Juon a király mundérját, de nem valami jól és kényelmesen érezhette magát, mert mindig szórakozott s rosszkedvű volt. Savanyu ábrázatot válgott mindenkihez s előre nyújtott nyakát a káplár ár uram markos fogása s villogó tekintete sem volt képes felpezckelni.

Szóval mintaképe volt az esetlen rekrutának.

Nem is sokáig állta Juon a dicsőséget s ha másképpen nem, hát legalább levélben önti ki bánatát, gondolta miért is felkérte egyik írástudó kollegáját, hogy fogalmazzon számára egy keserves levelet szüleihez.

Miután az egyik czugtól tintát, a másiktól papirost, tollat kölcsönöztek, kezdetét vette a keserves munka, a levél írás . . .

Végre elkészült a levél s Juon diadalmasan lobogtatva kezében, állított be az inspekziós szobába, hogy engedélyt kérjen az őrmestertől.

— Eredj! de siess! Volt a rövid válasz s Juon barátunk *doppel schrillben* igyekezett cédlja felé.

Takarodót is elfujta már a kürtös, midőn a napos káplár jelentette az őrmesternek, hogy *Kreccsun* Juon nincs sehol, elment de még vissza nem tért.

Lett erre nagy riadalom, keresték a rekrutát, de bizony az nem igen mutatta magát.

A patron sorra járt minden csapszékot, hogy nem-e felejtette el katoná mivoltát a legény, a kecskelábu asztal mellett, valamely atyafi társaságában.

— Itt sincs! . . .

— Nincs és nincs! . . .

Igy telt el folytonos keresés, káromkodás között a másnap is s már éppen a jelentést csinálta a kapitány az ezredparancsnokhoz, a ki különben az esetről privátim már értesült, midőn az inspekziós szoba ajtajában feltűnt *Kreccsun* Juon alakja, egy elemőziát rejtegető hatalmas batyu sulya alatt görnyedezve.

— Hol voltál bitang? Rivalt a legényre a kapitány.

— Alássan jelentem, az őrmester ur engedelmevel a levelemet vittem el szüeimnek *Dragonyesdre!* . . . Válaszolt bambán, de nagy lelki megnyugvással a legény.

Lett erre kacagás s a kijelentésre látva a csudálkozó rekrutát, teljesen elvesztették a tiszturak komolyságukat. Hátha még a legényszoba epizódjait hallották volna, midőn Juon elmesélte mily örömmel olvasták szülei az ő levelét.

Nem volt a heccznek se vége se hossza s Juon még mindig szenved bambaságáért, mert a rekrutától, ha levelet ír, mindig megkérdi a *zupás*.

— Kinek ír levelet infanterist?

— . . . !

— *Haza viszi Kreccsun!*

ybar . . .

UJDONSÁGOK.

A magyar dal ünnepe.

A magyar dal ünnepeinek tartom a mai napot, amikor a nagyszalontai dalegyesület Nagyváradon bemutatkozik. Mostanában, amikor a kozmopolitizmus minden vonalon olyan nagyon hódít és különösen és művészetek terén háttérbe szorít mindent, ami nemzeti, a legnagyobb érdemek közé kell soroznunk, ha valamelyik egyesület a magyar nemzeti művészetek egyik vagy másik ágának a művelését tűzi ki célul. Ezt a célt tűzte zászlájára a nagyszalontai dalosegyesület, amely már hosszú esztendő óta, Biharország legjobb dalos egyesülete. Sajnos, hogy ezt érdemül kell neki felelni, holott minden városnak, minden községnek, kötelessége volna a magyar dalnak és a magyar zenének a művelése. Elodázhatlan tény, hogy magasabb igényeket kielégítő dalegyület a vármegyében csakis Nagyszalontán van, ebben a tősgyökeres magyar hajduvárosban. S annak a városnak a közönsége éppen azért érdemel elismerést, mert amikor mindenfelé elhanyagolják a magyar zenét, napi elfoglaltsága mellett is talál magának időt és alkalmat, hogy áldozzon a magyar művészetnek és hathatósan előmozdítsa annak a fejlődését.

Többször volt alkalmam hallani a nagyszalontai dalosegyesület előadásait s mondhatom, hogy az énekművészet magas fokán állanak ugyannyira, hogy több ízben országos dalünnepélyeken is előkelő helyet vívtak ki maguknak, a legutóbbi országos dalünnepélyen pedig igazi zamatot magyar előadásukkal országos nevet vívtak ki maguknak.

Műsoruk minden száma a magyar zeneirők legszebb gyöngye, mit reprodukálni a nagyszalontai dalosegyesület hivatva van.

A nagyváradai közönség, a mely számtalanszor m gmutatta, hogy szereti a magyar dalt lelkesedni tud iránta, bizonyára a megérdemelt pártolásban részesíti a szalontaiak *negyven tagból álló* dalosegyesületét, mely bizonynyal

élvezetes estét fog szerezni közönségünknek ma este a *Bazár-keriben* a magyar dal ünnepe *Beleznay Antal*.

I.

1. Magyar király induló *Huber*-től.
2. Nyisd ki anyám . . . Népdal-egyveleg *Gaál* Ferencztől.
3. Falu végén kurta korcsma . . . Magyar műdal *Auspitz* Jenőtől.
4. Zokog, zokog a hegedű . . . Népdal-egyveleg *Gaál* Ferencztől.
5. Abránd. Műdal *Thern* Károlytól.
6. Zord lakomnak . . . Népdal-egyveleg *Méder* Mihálytól.

II.

7. Ha elmegyek nemsokára . . . *Beleznay* Antaltól.
8. Dalünnepe. Műdal *Huber* Károlytól.
9. Búsán dalol a madár . . . *Hofer* Károlytól.
10. Párisi ifjak. Műdal *Adam*-tól.
11. Suhog a szél . . . *Palotássy*-tól.
12. Szabadság-dal *Huber* Károlytól.

Betörők nyomában.

Megemlékeztünk lapunk tegnapi számában a zöldfa-utcai betöréses lopásról, valamint arról is mily agyafurt ravaszsgal, s mily preciz ügyességgel hajtották végre tettöket.

Aránytalanul szük nyíláson hatoltak be a *Spitzer* Izrael és trsa czég tulajdonát képező helyiségbe a pinczén keresztül s ezen át adogatták ki az ellopott tárgyakat csendben minden nesz nélkül. Ugyanazon éjjel *Bernfeld* rőfös valamint *Kurlender* és *Ehrenfeld* czég üzlethelyiségeibe is ellátogattak, s alapos dézsmálást vittek véghez. A hátra hagyott nyomok egy kéz illetve ugyanazon banda munkájára vallanak, kik szerdán virradóra a *Schwartz* Sándor szappangyáros és *Wallerstein* borkereskedőnél a betörést elkövették.

Rendőrségünk agilis rendőrbiztosa *Baranyi* Menyhért ezen egyöntetűség alapján indult el, s nyomozása a legrövidebb idő alatt sikerhez is fog vezetni.

Már eddig is sikerült megtudni, hogy a betörő tolvaj nem lehet más mint *Blézsán* Péter a név alatt operáló, a debreczeni rendőrség által is körözött notórius betörő tolvaj, ki most hétfőn, tehát a debreczeni betörések után közvetlenül érkezett Nagy-váradra.

Itt első sorban szeretőjét s valószínűleg czinkostársát *Szűcs* Julcsát kereste fel, kitől sikerült megtudnia a helyi viszonyokat. Bőrdíjért egy külvárosi kocsmában tette le addig, míg a Lóvásártér valamelyik házában lakást bérel. Azt azonban, hogy kapott-e és hol lakást, szeretőjének sem árulta el. Allítólag elhallgatta tervét is a leány előtt. A csütörtöki betörés óta a leány, állítása szerint, a betörővel nem találkozott, s tudomással hol léte felől nem bír.

A Lóvásártéri emberek csütörtök délután tehát a betörés napján láttak egy teljesen idegen s a személyleirással megegyező férfit. Szóval minden kétséget kizáró positiv adatok birtokában van rendőrségünk, melyek föltétlenül a mellett bizonyítanak, hogy a notórius betörő tolvaj ez idő szerint is a város területén tartózkodik.

A jómadár különben nagyon meg lehet szorulva, s már csak órák, esetleg egy-két nap kérdése, hogy hurokra kerül, hogy elvegye méltó büntetését.

Felhívás előfizetésre.

Az új félév küszöbén azzal az őszinte bizalommal közeledünk t. olvasóinkhoz, amelyet eddigi működésünkben elismerésével és pártolásával kitüntett.

Nehéz időköt küzdöttünk át eddig, hogy programunkat, megszabott irányunkat követve a jó magyar, keresztény közönségünket megfelelően szolgáljuk.

Jelszavunk ma is a hamisítatlan ősi magyar szellem, amely anyai hányattatás után fentartotta hazánkat, egyesítve a keresztény jellemmel, amelynek védszárnyai alatt egy ezredév után is él a magyar nemzet.

Ezt az országot magyarok és kereszténynek alapították, így vettük át apáinktól s így óhajtjuk átadni utódainknak.

Ez a mi programunk.

Ezen belül igyekszünk az igazságot szolgáltatni; élénk, szellemes, hírekben jól értesült, minden irányban független, szókimondó lapot adni. S programunkok mint eddig megfeleltünk, megfeleltünk ezentúl is.

Ehhez kérjük a magyar olvasóközönség pártfogását.

A »TISZANTUL« szerkesztősége és kiadóhivatala.

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átvéve:

Egész évre	— — — —	16 kor.
Negyedévre	— — — —	4 >

Helyben házhoz hordva:

Egész évre	— — — —	20 kor.
Negyedévre	— — — —	5 >

Vidékre postán szállítva:

Egész évre	— — — —	24 kor.
Negyedévre	— — — —	6 >

TAJÉKOZTATÓ.

Régészeti és történelmi múzeum. (Schlauch-park) nyitva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 3-5-ig 10 krért. Kedden és csütörtökön d. u. 3-5 óráig 20 krért. Más időben 50 kr.

* **Fegyelmi tárgyalás a városnál.** Nagyváradi város fegyelmi választmánya ma, szombaton, július 5-én délelőtt 10 órakor ülést tart. Ez alkalommal *Bordé* Ferencz főjegyző évek óta huzóú fegyelmi ügyét tárgyalják, amelyet évekkel ezelőtt mint adóügyi tanácsnok ellen a pénzügyigazgatóság megkeresésére indítottak meg.

* **Gyűjtés a városi árvaháznak.** A városi árvaház fenntartásához Nagyváradi város házi pénztára telemes összeggel járni, mert a meglévő alap jövedelméből alig néhány gyermeket tudnának ellátni. Az árvaház igazgató választmánya a közönség köréből figyelmeztetést kapott, hogy a városi árvaház részére miért nem veszik igénybe a társadalmi jótékonyt, pl. perselyekben való gyűjtések által. Ezen alapon az igazgatóság elhatározta, hogy az árvaház részére a kávéházakban és vendéglőkben gyűjtőperselyeket állít fel. A csinos, izléses perselyek egyuttal gyufatartók lesznek.

* **A városház építése.** A városház építésére felügyelő bizottság tegnap délután a helyszínén ülést tartott. Rimler Károly polgármester mellett s Varró Domokos, Sztarill Ferencz, Pékánovits Imre, dr. Veszki Gyula, Weimann Béla, Guttman József, Komlóssy József, Mezey Mihály, Sulyok István, Hegedüs Géza, dr. Baróthy Kós, dr. Döry Ferencz, Lovas Zsigmond és Csordacsics Ferencz voltak jelen. Elfogadták azon javaslatot, hogy a Nagy-Telek-utcai kapu alacsonyra vételével az irattár részére még egy helyiséget építenek, 1000 korona költségtöbblettel. — Kiutalásra aján-

lották a vállalkozó által bemutatott 5. kérését kimutatást, 31500 korona összegben. — Hosszabb vitát keltett a nagy terem kibővítésének a kérdése. Eredetileg, a tanácsstagokon felül 168 városatyá részére van hely a tervben. Ezt még vagy 40 helylyel lehetne szaporítani, ha a karzatot tartó oszlopok helyére is üléseket rendeznének be s a karzatot oválalakban hátrább építenék. Többen hangoztatták, hogy a helyre már a közeljövőben szükség lesz, mert a városatyák számának szaporítása, mint a miniszter intézkedéséből látszik, be fog következni. Kiadták az ügyet a szakértőkből álló bizottságnak. — Végül *Száhlender* Károly biz. tag javaslatára kimondták, hogy a fedélszerkezethez felhasználandó összes anyagot a szakértők megvizsgálják.

* **Mozgalom Nerimán khán ellen.** Még nem ment feledésbe az a botrány, amelynek hőse Nerimán khán bécsi perzsa követ, akinek a rendjel-szédelgéseiről interpelláció is volt az osztrák parlamentben. A vállalkozó szellemű khán tudvalevőleg megígérte báró Schossbergernek is, hogy nagyobb összegért megszerzi neki a Lipót-rend lovagkeresztjét. Most az a hír érkezik Bécsből, hogy a Lipót-rend és a vaskorona-rend tulajdonosai közül többen elhatározták, hogy Nerimán khán ellen, aki tudvalevőleg mindkét rend lovagja, megindítsák a becsülettanács eljárást. Elhatározásukat azzal okolják meg, hogy a rend statutumai szabatosan megkövetelik a lovagias magatartást. Ez az első eset Ausztriában, hogy a rendjelek tulajdonosai együttesen tiltakoznak ilyen ügyben.

* **A nagyváradi ezredek őszi gyakorlata.** A VII. hadtestparancsnokság területén az ideai fegyvergyakorlatok nem lesznek nagyobb szabásúak. A dandárgyakorlatok augusztus 26-tól 30-ig fognak tartani. Ezután a nagyváradi 17. hadosztály Lippa környékén, a 34. (temesvári) gyalog hadosztály pedig Facset környékén tart hadosztálygyakorlatokat szeptember 8-ig. Szeptember 9-től bezárólag 13-ig lesznek a hadtest zárógyakorlatai (hadosztály-hadosztály ellen) Facset és Lippa között, szeptember 15-én pedig az egyes csapatok viszálatának állomáshelyeikre.

* **Edvard király haja.** Mintegy fél évszázada most, hogy Edvard, akkor Galles hercege Washingtonba utazott. Néhány órával a kikötőbe érkezés előtt figyelmeztette őt egyik kísérője, hogy ideje volna már lenyíratkozni. A herceg éppen a földéjzenen sétált s megpillantotta a hajó fodrászának műhelyét. Es belépett. A packetboat fodrásza, valami Butler Lajos nevű néger, mély hódolattal szolgálta ki magas fejedelmi vendégét s a mikor elkészült vele, a levágott hajszálakat összeszedte s gondosan eltette egy borítékba.

— Hát ezt miért teszi? — kérdezte a herceg.

— Mert, felelte Butler, a levágott haj az enyém s el akarom tenni, mert egy napon hercegséged Anglia királya lesz.

— Helyes mondta mosolyogva Galles hercege, őrizze meg a hajamat; nagyon szeretném látni azt, ha majd királylyá leszek. Akkor bizonyára nem lesz már haj a fejemen. A szerencsénem felelte el az ígéretet. Ma 74 éves s most utban van Anglia felé, hogy megvigye a királynak 50 év előtt levágott fűrtel.

* **Halálozások.** Részvétellel értesülünk, hogy *Takács* László, a városi mérnöki hivatal tisztviselője, hosszas szenvedés után tegnap hajnalban meghalt. Alig két hét alatt ez már harmadik halottja a városi mérnöki hivatalnak. *Busch* Bávid főmérnököt csakhamar követte a halálban *Hrozjencsik* János rajzoló és most *Takács* László fekszik ravatalon. Az elhunyt technikai iskolát végzett s állandóan építési munkáknál hivataloskodott. A belényesi vasút építéséhez jött Nagyváradra. Később önállóan

vezette a Félix-fürdő építését. Már évek óta Nagyváradi város mérnöki hivatalánál szolgált s a vízvezeték felügyeletével, nyilvántartásával foglalkozott. Hónapok óta súlyos betegen fekvő. Halála nevéjén kívül hét gyermekét sujtotta; köztük több kiskorú leány van, akik most kenyérkereső nélkül maradtak. Temetése ma délután 4 órakor lesz a Sztaroveszky-utcai gyászháztól. A családi gyászjelentés a következő:

Özv. gelléri és kisjókai Takács Lászlóné, szül. Bitter Bertha úgy maga mint gyermekei: Géza, Erzsébet, Jolán, Ilona, Julia, Margit és Bertha és számtalan rokonai a legmélyebb fájdalomtól megtört szívvél tudatja a legjobb férj, forrón szeretett apa gelléri és kisjókai *Takács* Lászlónak városi mérnöki hivatal tisztviselője élete 57-ik évében, folyó hó 4-én, reggel 4 órakor hosszas szenvedés után történt elhunytát. A boldogult földi maradványai folyó hó 5-én, délután 4 órakor fognak a katolikus hitvallás szerint a Staroveszky-utca 23 számú gyászházból az olaszsi sírkertbe örök nyugalomra kísértetni. Az engesztelő szent miséáldozat ugyane hó 7-én, délelőtt 10 órakor fog a Premontrei-rend templomában az egék Urának bemutatni. Mely végtisztességtételre az elhunyt rokonai, barátai és ösmerősei tisztelettel meghívattak. Nagyváradi, 1902. július 4-én. Béke és áldás poraira!

A város másik halottja: *Bezlanovits* Nándor városi kataszteri nyilvántartó. Szintén hosszabb idő óta van a város szolgálatában. Halála tegnap, 64 éves korában következett be. Temetése holnap, vasárnap délelőtt 10 órakor lesz a Szent János-utcai gyászháztól. Béke hamvaira!

* **Öngyilkosság a találkozó napján.** Fel-tűnést keltő öngyilkosság történt tegnap reggel Budán. *Petri* Leo, a déli vasut tisztviselője az életunt. Tegnap reggel kiment a Kavics-utczába s egy elhagyott helyen föbe lőtte magát. Menten meghalt. Zombolyán született, harmincz éves volt. A zsebében egy levélke lapot találtak, a melyen Szalay Károly kecskeméti tanár mára 10 éves találkozóra hívta. Öngyilkosságának oka ismeretlen. Tetemét kivitték a morgába, a hol fel fogják boncolni.

* **Az ékszerész gyilkosa.** Az ékszerész lelketlen gyilkosát *Petró* Gyulánét tegnap délelőtt kísérték át az ügyész fogházába. Az asszony igen nyugtalanul érezte magát, sőt jajveszékelt s csak akkor csendesedett el, a mikor a rendőr belépett a czellájába s *Koródy* Béla fogalmazó elé kísértte. Az asszonynyal ott közölték, hogy átkisérlik az alkotmány-utcai törvényszékbe. *Petróné* sirva fakadt s zokogva mondotta:

— Tekintetes ur, kicsi gyermekeimmel mi lesz? Adják oda a házmesternének s mondják meg neki, hogy az Isten is megáldja, gondoskodjék róla... szegény... gyermekeimről. Közben az udvar közepén előállott a rabszállító zöld kocsis. A kapu előtt a Zrínyi-utczában temérdek ember gyűlt össze, a ki mind látni akarta a gyilkos bestiát. *Petróné* egy rendőr lekísértte a kocsihoz s ott karonfogva beemelte a hátulsó kis czellába. Betült melléje, az ajtót becsukták, egy másik rendőr felült a kocsis mellé s néhány percczel később a gyilkos utban volt az Alkotmány-utca felé. Majdnem ugyanebben az időben hantolták el az áldozatot, *Erdei* Sándor ékszerészt a kereszturi zsidó-temetőben, családja és igen nagyszámú közönség részvétele mellett. Tetemét az üllői-uti boncztoni intézetben még tegnapelőtt felbonczolták s az orvosok megállapították, hogy *Koródy* Béla fogalmazó helyes nyomon indult, a mikor azt a gyanuját fejezte ki, hogy az asszony hosszabb ideig ütötte-verte a szerencsétlen öreg embert. A bonczjegyzőkönyv szerint a gyilkos nő előbb pofon ütötte *Erdeit*,

aztán valami tompa eszközzel több erősebb ütést mért a homlokra, a szem fölé s az orra. Erdeit ezek az ütések elkábították s a kábulás és a fájdalom okozta állapotban vegyes megfojtás következtében állott be a halál. A vegyes megfojtás alatt az orvosok azt értik, hogy a gyilkos egyrészt a kezével fojtotta az áldozat nyakát, másrészt pedig a száját kendővel betömte. A feldarabolás jóval a halál beállta után történt. Az orvosok véleménye szerint a szétvagdalást az asszony tényleg egymaga végezhette minden segítség nélkül.

* **Névváltoztatás.** Sonnenschein Gyula szabolcsi születésű, budapesti lakos, vezetéknévét »Sugár«-ra változtatta.

* **Pallay Lajos egészségi állapota.** A piztolypárbajban súlyosan megsebesült **Fallay** Lajos állapota, mint értesültünk, az operáció óta változatlan. A golyót nem távolították el az orvosok. **Pallay** Lajos dr. **Fráter** Imre kórházi igazgató főorvos tanácsára ma elutazik egyik Bécs közelében levő szanatoriumba, a hol tovább gyógyíttatja magát.

* **Rablógyilkossági merénylet.** Vakmerő merénylet történt Rákos-Csabán, Deutsch Mór odaváló lakos ellen. Deutschnak szatócs üzlete van s naponként korán reggel egy Danits Károly nevű péklegény hordta hozzá a reggeli süteményeket. Tegnap reggel, alig hogy kinyitotta Deutsch az üzletet, megérkezett a pék s Deutsch, minthogy családja még aludt, egyedül volt az üzletben s ő vette át a süteményeket. A mint a pék által a bolti állványra kirakott süteményeknek elrakásával foglalkozott, Danits hátulról fejbe ütötte a kereskedőt, minek következtében az elszédült és lebukott. A merénylő, a ki azt hitte, hogy Deutsch meghalt, kinyitotta a pénztárfiókot s abból 1600 korona készpénzt és 40 korona értékű okmánybélyeget magához véve, a süteményeivel eltávozott és elment a többi vevőkhöz. A merénylő távozása után Deutsch nemsokára magához tért, bevándorolt a szobába, hol elmondta, mi történt vele. Az esetről azonnal értesítették a rákoskeresztúri csendőrséget. Sikerült is a merénylőt kézrekeríteni. Mikor a csendőrök Danitsot elfogták, a legnagyobb vakmerőséggel utasította vissza a vádat, csak mikor megtudta, hogy Deutsch él, sápadt el s beismerte a merénylet elkövetését, de a rablást tagadta mindaddig, míg az elrabolt pénzt is meg a bélyegeket is megtalálták nála. A merénylőt a csendőrség bekísérte a pestvidéki királyi ügyészség fogházába.

* **Az angol király betegsége.** Az angol király állapota lassankint bár, de folyton javul. Az orvosok most már biznak a király teljes felgyógyulásában és hiszik, hogy a koronázást októberben mégis meg lehet tartani. Nincs kizárva természetesen, hogy valami komplikáció folytán a gyógyulás nem lesz teljes, vagy talán sohasem gyógyul ki a király. Annál kevésbé állíthatják az orvosok, hogy a király teljesen kiépül betegségéből, mert a sebészi beavatkozás igen mély volt és nem lehet tudni, hogy a hasüregben nem keletkeznek-e gennyedési folyamatok? A jelek eddig kedvezőek és ezekre alapítják az orvosok reményüket.

* **A Nagy-Bécs még nagyobb lesz.** A Gross-Wien, mely egész sereg Bécs körül levő helységet magába olvasztott már, ismét óriási területtel gyarapodik. Mint ugyanis Bécsből táviratozzák, a községtanács elfogadta azt a javaslatot, mely szerint Florisdorfot és a Duna balpartján több községet bekebeleznek Bécs városába.

* **Kik akarnak a turini kiállításra menni?** Felhívás a kereskedelmi és iparkamara beltárgyjaihoz. Az országos iparegyesület mozgalmat indított, hogy az érdeklődő magyar iparosok és kereskedők együttesen tekintsék meg a düsseldorfi és turini kiállításokat. A kirándulást gróf **Zichy** Jenő orsz. iparegyesületi elnök fogja ve-

zetni. Az utirány: menet Fiumén át és jövet Bécsen át. Részvételi díj: I. oszt. 480 korona, II. oszt. 375 kor. Ebben az ut, az elszállásolás, teljes ellátás, kalauzolás, borraivalók. Jelentkezni lehet a nagyváradi kereskedelmi és iparkamrában.

* **Francia és német nyelvtanítás.** **Maukch** Lipót előnyösen ismert francia és német tanár, hosszabb betegségéből felépülvén, mindkét nyelvből órákat ad. Különösen a francia és német nyelvből pótló vizsgára készülők figyelmébe ajánljuk. Levélbeli megkeresések címére Bösörmeényi Lipót kereskedelmi irodájába címzendők.

* **Radó banda.** Ezt a tréfás elnevezést adta tiz uri család annak a kis diáktársaságnak, mely július 5-én délután 4 órakor szándékozik azzá tenni a Városligetet, u. n. Döryszigetet, a *minő czélra készült*; igazi játék-helylyé, magyar Hasen-Laidévé. — Dr. Radó Ignác helybeli előkelő ügyvéd tudatta tegnap a vele egyformán gondolkozó tiz családdal, hogy az általuk tervbe vett játékdélután július 5-én d. u. 4 órakor megkezdődik s a gyermekek d. u. háromnegyed 4 órakor gyülekeznek a Széchenyi-téren, honnan — *mind a tizen* — együttesen indulnak a Városliget második elfoglalására! — Így van ez jól! Így lesz egy méltatlan, igaztalan eljárás után Városligetté, *gyermekjátéshelylyé* a Városliget. Eddig tizen vannak a fiúk. A létszámot hajlandók felemelni. Jelentkező családok csakis dr. Radó Ignác ügyvéd urhoz fordulhatnak felvilágosítás és felvételért. A munkaprogramm hétfőn veszi kezdetét.

x Az idény előhaladása folytán az összes nyári színes és fehér ingek, angol mosó mellények rendkívül leszállított áron kaphatók

Róth M. Utóda

kalap és uridivat üzletében.

Kizárólag a legjobb hazai készítményű női és férfi cipők nagy választékban kaphatók.

EGYESÜLETEK.

A Kath. Legényegyletek nagygyűlése.

A magyarországi katolikus legényegyesületek országos szövetségének már jelzett nagygyűlése alkalmából **Schiffer** Ferencz kanonok, központi elnök a következőket írja:

Felhívás Szövetségi Nagygyűlésre!

»A Katolikus Legényegyesületek Országos Szövetségének Nagygyűlése legalább minden két évben tartassék meg.«

Igy olvassuk ezt a Szövetségi alapszabályzat 18. §-ában s ennek értelmében Második Szövetségi Nagygyűlésünket már az elmúlt év folyamán kellett volna meg tartanunk.

Azonban a tavalyi év folyamán nem voltunk még ama szerencsés helyzetben, hogy ügyeink élén diszelnökök a nmélt. püspöki kar egyik tagja állott volna s így árvaságunk tudata csakis egyszerű elnöki értekezlet megtartására utalt bennünket.

Most azonban, hála a gondviselő Istennek, ügyeink állása a legörvendetesebben megváltozott. Van már diszelnökök, és pedig — mint elnöktestvéreim multkor is közölt fenkölt tartalmu leveléből láthatták — oly diszelnökök, kinek nagy lelkeben a készség és tudás szinte versenyre kelnek egymással, hogy ügyeinket emeljék.

Es Diszelnök urunk Ó Méltóságával folytatott személyes megbeszélésünk eddigi eredménye is fölemelő, reménykeltő és megtisztelő reánk nézve.

Magas diszelnökökünk személyesen óhajt Nagygyűlésünk egész menetében résztvenni, azt megnyitni s azon augusztus hó 27-én és 28-án elnökölni.

Tehát a Katolikus Legényegyesületek Or-

szágos Szövetsége *ez idei nagygyűlését augusztus hó 26-án kezdi s 27-én és 28-án tartja meg.*

A nagygyűlésre vonatkozó további értesítéseket más helyen találják elnöktestvéreink, itt csak égetően fontos elintézendőinkre való tekintettel kérek mindenkit, jöjjön okvetlenül minden legényegyesületi elnök nagygyűlésünkre!

Schiffer Ferencz,
közp. elnök.

TANUGY.

Beiratások a helybeli középiskolákba.

A beiratások, melyeket a tanév befejeztével, június vég és július első napjaiban tartottak, eddig a következő eredményt mutatják fel: beiratott a *prem. rendű főgymnáziumba* 303, a *reáliskolába* 41, a *felső kereskedelmibe* 59 tanuló; a beiratások még 1—2 napig tartanak, azontul majd csak szeptemberben lehet jelentkezni felvétel végett.

Legzsfoltabbak az első osztályok, a főgymnáziumban ugyanis 10, a reáliskolában 25 hely nincs még betöltve. — A felső kereskedelmi iskola részéről következő sorok közlésére kértünk fel:

A Nagyváradi Felső Kereskedelmi Iskola igazgatója ez uton hozza köz tudomásra, hogy mivel a vezetése alatt álló intézetben mind a három osztályban még több hely van, ennél fogva a beiratásokat folyó hó 10-éig délelőtt 8 órától 12-ig folytatja és fölvetelre egyre jelentkezni lehet.

Nagyváradon, 1902. július hó 4-én.

IRODALOM.

Uj tagok az Országos Pázmány-Egyesületben. Június hó folyamán a »Katolikus Írók és Hírlapírók Országos Pázmány-Egyesülete« tagjainak sorába a következők léptek: Alapító-tagok gyanánt Foltin János egri prépost-kanonok és Kleiner Lajos kalocsai kanonok, — mint pártoló tagok: évi 12 koronával. Dombock Dezső, Makkay Lajos, Nevicky János, Dálnoki Nagy Aladár Egerből; továbbá a következő esperesi kerületek, mint testületek: a felkai, jánosházai, csákvári, hajósi, szentlőrinczi, gödrej, sopron-szentmártoni, alpári, rohonci, kisboldogasszonyi, nezsideri, nagyszombatvidéki, dundaadonyi, kubini, kisvárdai, bajai bács-topolyai, nagyszécsenyi és komáromi. Összesen 3 alapító és 24 pártoló taggal gyarapodott a Pázmány-Egyesület a lefolyt hóban. Nem léptek be tagokul, hanem 12—12 korzsa adománynyal támogatták az egyesületet az új-aradi és a radosnai esperesi kerület. A belépni szándékozók erről levelezőlap útján is értesíthetik az egyesület elnökét, dr. Margalits Edé egyetemi tanárt (Budapest, Kertész-utca 20. sz.)

A Magyar Könyvtár most megjelent júniusi sorozata újra több értékes füzetet gazdagította ezt a **Radó** Antal szerkesztette kiváló gyűjteményt. A 291. szám Jókai Mór: Petőfi Sándorról című füzeté. Nagy góddal vannak benne összegyűjtve Jókainak Petőfi Sándorról írott visszaemlékezései, a melyek eddig csak újságokban elszórva jelentek meg az ötvenes évek eleje óta, s a melyek most így egy füzetben kétségtelenül nemcsak mint olvasmányok felette érdekesek, hanem egyuttal egy új Petőfi-biográfiának legfőbb forrásmunkáját fogják képezni. A füzetet Várdai Béla állította össze nagy góddal, ő látta el jegyzetekkel, s a füzethez igen szép bevezetést is írt a Jókai és Petőfi közti viszonyról — A 292. szám Igno-

tus: Változatok a G-huron címmel a modern magyar irodalomnak egyik legértékesebb művelőjét mutatja be. Igencsak néhány, a legszebb prózában iri költeményt közli összegyűjtve, a melyekben a kiváló író mély filozofikus egyénisége és stílus művészete igen nagy mértékben érvényre jut.

A 238—289. számú kettős füzet a Magyar Könyvtár új magyar Shaksperi-jét gazdagítja a Romeo és Júlia kiváló új fordításával, a melyet Telekes Béla, a jeles poéta készített a legújabb szövegkritika felhasználásával. Az új fordításnak különösen lírai részletei, a melyekkel a Romeo és Julia telve van, gyöngyei műfordítói irodalmunknak. A Magyar Könyvtár egy-egy száma 30 fillér. Ugy egy-egy füzetek, valamint a gyűjtemény eddig megjelent összes füzetei megrendelhetők egyszerre részletfizetésre is a kiadócégről, a Lampel-Wodianer-féle údv. könyvkereskedésben, VI. Andrásy-ut 21. szám.

TAVIRATOK

Francia automobilisták Budapesten.

Budapest, jul. 4. (Saj. tud. távir.) A Magyar Automobil Klub meghívására negyvenketten ma reggel 7 órakor indultak el a francia automobilisták Bécsből. Pozsony határában a városi hatóság üdvözölte a kiránduló társaságot s Szapáry Pál gróf elnök intézkedésére az utvonalba eső községekben zászlós és jelvényes emberek mutatták az utat az idegeneknek. Győrtől a vasuti vendéglőben Follák Gyula a klub háznagya várta a vendégeket, ahol villásreggeliztek s rövid pihenés után folytatták csak az utat. A óbudai vámnál nagyszámu közönség élén Szapáry Pállal várta az automobilistákat, kik közül fél hatig heten érkeztek meg. A többiek Tatánál eltévesztették az utat s e miatt késtek.

A német császár és György szász király.

Kiel, július 4. Vilmos császár a Hohenzollern-yachton a szász trónörökösöt fogadta, a ki átadta a György király trónralépéséről szóló jegyzéket. Azután disztribúció volt, a melyen a császár György királyt és házát élte. Beszédében mindenekelőtt a legmelegebb hála szavaival emlékezett meg az elhunyt királyról, a ki annak idején megígérte Frigyes császárnak és neki magának, hogy mindig atyai barátjuk és tanácsadójuk lesz s ezt a fogadalmat az élet minden viszonyai között hűségesen megtartotta. A császár mindig bensős és tiszteletteljes hálaival fog róla megemlékezni. A most uralkodó király is, a boldogult bátyjához hasonlóan szintén közreműködött a német birodalom kiépítésében, a trónralépését tudató jegyzékében oly szívesen fejezte ki azt az akaratát, hogy a császárral, házával és a birodalommal szemben fenntartja a régi tradíciókat, hogy teljes bizalommal tekintet a jövőbe. A viszonyok úgy hozták magukkal, hogy a mai találkozás a kiel-i öbölben történik a német haditengerészet hajói jelenlétében. A császár örül, hogy a trónörökös elfogadta a tengerészeti gyalogságban való a la suite-állását és ezzel a a Wettin-házat új kapcsolattal fűzte a német hajóhadhoz. A trónörökös válaszában megköszönte a kegyes fogadást és az a la suite-állással iránta tanúsított nagy tisztességet. Atyja megbízásából biztosítja a császárt, hogy György király ugyanolyan szeretetet és hűséget fog tanúsítani a császár és haza iránt, mint megboldo-

gult bátyja. A trónörökös azután meleg szavakkal adott kifejezést a császár iránt való hálás tiszteletének és poharát a császár és a császárné egészségére ürítette.

Egy urlovas halála.

Budapest, július 4. (Saj. tud. távir.) Lembergől végzetes tragikus hirt jelent tudósítónk. Eltz báró hirneves urlovas ugyanis a löversenyen lováról lebukott s az utána száguldó paripák teljesen összetipták. Iszonyu kínok között meghalt.

Csapatszemle Pécsen.

Pécs, július 4. Lobkovitz Rezső herceg hadtestparancsnok tegnap este Pécsre érkezett és ma csapatszemlét tartott. Este a nemzeti kaszinóban estély lesz a hadtestparancsnok tiszteletére. A hadtestparancsnok holnap Kaposvárra utazik. (M. T. I.)

Időjárás.

Mezőtur, jul. 4. Tegnapelőtt este nagy szélvihar volt, a mely után esett az eső. Az idő ma hűvös és borongós. A vetések szépen érnek. A buza szeme a nagy melegben sem szorult meg. A határ egy részében a gomba tönkretette a vetést, mert a buza szára elrothadt s a szem ki nem fejlődött. Az aratási kedvező kilátás nem csökkent. Az aratás a szikes földeken már 2-án kezdetét vette. A határ többi részében 7-én fognak az aratáshoz.

Szegszárd, jul. 4. Tegnapelőtt este 6 órakor nagy zivatar volt jégesővel, a mi a szőlőkben nagy kárt tett.

Bács, jul. 4. Tegnapelőtt délután 5 órakor nagy szélvihar volt jégesővel, mely tíz perczig tartott. (M. T. I.)

Garázdálkodó cigánybanda.

Kassa, jul. 4. Nyomár borsodmegyei községben Klein Gábor kereskedőt és családját az éjjel koborló cigányok összekötötték, szájukat betömtek és a boltot és lakást teljesen kirabolják. A kereskedő kára igen nagy. A falukösszege reggel ájultan találta az agyonkínzott családot. A csendőrök nyomozzák a rablókat. (M. T. I.)

A Humbert ügyről.

Páris, jul. 4. A Humbert-ügyre vonatkozólag jelentik, hogy abban a nyomdában, a melyben a francia járadék-czimleteket nyomtatják, titkos házmotózást tartottak. Humbertné ugyanis áldozatainak gyakran járadékczimleteket mutatott, hogy jobban behálózza őket. Most kitudódott, hogy csak három 3--4 frankos járadékczimlete volt, a melyeket azután, a mint bebizonyult, 300,000 és 400,000 frankra hamisított. Ilyen módon sikerült bizalmat keltenie és óriási kölcsönöket szereznie. (M. T. I.)

Tüntetés rablók mellett.

Athén, jul. 4. Patraszban sajtóságos eset történt. Mikor Ranopuloszt, a minap letartóztatott hirhedt rablót arra vitték, a tömeg, köztük sok asszony zajosan tüntetett a rabló mellett. (M. T. I.)

A pestis.

Konstantinápoly, július 3. A pestisben megbetegedett személyek közül eddig kettő halt meg. Újabb pestisesetet eddig nem konstataáltak. (M. T. I.)

Öt napos vesztegár.

Athén, július 4. A Konstantinápolyból jövő személyekre és szállítmányokra öt napos vesztegárt rendeltek el. (M. T. I.)

A new-yorki tőzsdéről.

New-York, július 3. A mai érdektőzsdén a forgalom a közelgő három napos szünet miatt nehézkes volt. Az árfolyamok kissé emelkedtek, mert az időjárás javult, azokon a vidékeken, a hol most aratnak és mert remélik, hogy a pénzpiacz kedvezőbben fog alakulni. Zárlat gyöngébb. Részvényforgalom 3700.000 darab. (M. T. I.)

REGÉNY-CSARNOK.

Tűzzel-vassal.

Írta: Stenkiewicz Henrik.

35.

A városokban háborúról beszéltek, de hogy ki vezesse a háborút és ki ellen — azt senki sem tudta. Aggodalmasak voltak az arcok s a földmives kellellenül szántotta föl a földjét, pedig a korán megjött tavasz csöndes és langyos volt s a csalogányok már énekeltek. Estéknél összebujtak a férfiak s borzalmas dolgokról tárgyaltak. Csodálatos fényt látott az egyik az égen, a másik megesküdt, hogy pirosan, a vértől csepegni kelt föl a hold. Ez az inséget és a király halálát jelentette. Az volt azonban az ijesztő, hogy ez a zivataros időkhöz, harcokhoz és nyugtalansághoz szokott nép is elvesztette a fejét. Általános volt a félelem és senki sem tudta, hogy mitől is fél voltaképpen. Csak azt érezték mindannyian keserves bizonyossággal, hogy veszedelem jön. A bizonyoságot pedig két sajtóságos körülmény oltotta beléjük. A városokat és a falukat valósággal elárasztották a kóbor lantosok, akiket senki sem ösmert, de akiket gyanus szemmel néztek, mert áruhás koldusoknak hittek őket. Jóslatokat is mondtak s nagy titokzatosan olyasmiről beszéltek, hogy itt az utolsó ítélet. Erre aztán a megfélemlített emberek ivásnak adták magukat. De itt a kozákok is s éppen ez volt a vészjósló dolog. Mert az országnak az a része, amelyet közönségesen Sicsnek neveztek, szegény föld volt s a lakosai — akiket nem tudott eltartani — békés időben elárasztották egész Ukriánát s ki itt, ki ott kereste meg a betevő faluját. A starosziákhöz szegődtek be, pálinkát mértek az utszélen, a legtöbbje iparral és kereskedelemmel foglalkozott. Az ilyen valóságos áldása volt a falunak, amelyben letelepedett. A saporogiai kovács, bogárnár, kádár, halász, vadász. Ertett mindenféle mesterséghez, házakat épített, nyeret maradt. Csaldostul telepedtek le, de sohasem maradtak sokáig. Nem is magokól mentek tovább, hanem úgy vitték őket, mert aki valami rosszban törte a fejét, aki rablótámadásra készült, az mindég a kozákokat hívta segítségül, s a kozákok jó pénzért minden szolgálatra készek voltak. Mint dögre a hollók: úgy gyűltek össze valami készülő gaztett hírére, s a nemesség, amely folyton hadakozott, ugyancsak sűrűn szerződtette őket. Ilyen alkalmak híján azonban békében éltek és dolgoztak, mint a barmok. Ha azután hire jött annak, hogy szükség lesz rájuk, szegre akasztották a szerszámaikat és inni kezdtek. Ahány csapszék volt Ukriánában: az mind nekik mérte a bort. Elitták minden megtakarított pénzecskejüket, elzalogosították a holmijokat, végül már hitelre ittak. Majd kifizetjük, biztatgatták a korcsmáros, nem abból amink van, hanem abból, amink lesz! Ez a lesz persze a zsákmányt jelentette. S ha a kozákok csapatostul inni kezdtek, abból mindig baj lett.

A starosziák őrséggel rakták meg a kastélyokat és nyitva tartották a szemüket, az őrállomásokból bevonták a csapatokat, az asszonyokat és a gyermekeket a megerősített városokba küldötték.

Mostanában pedig úgy ittak a kozákok, mint még sohasem. Valóságos dühvel öntöt-

ték magukba az italt, zálogban volt már minden holmijok. E közben. Chmielnickijról beszéltek és arról, hogy mindenki hozzápártol és a háborúról, amelyet már évek óta tervel a király a pogányok ellen, hogy a kozákok zsákmányhoz jussanak. Az aggodás és a szorongás ur lett a sziveken s nyugtalanság emésztette a kedélyeket. Lubniebe is eljutott ez a nyugtalanság, de Jeremiás herceget készen találta. Az ő földjén különben se lázongtak a kedélyek, mert biztak benne és féltek tőle, de a riasztó hírek mégis óvatosságot ajánlottak. Ukrániában helyenként már a nemesek ellen fordult a parasztság, erőnek-erejével a pogányok ellen akart indulni s nagy tömegekben csatlakozott Chmielnickijhez. A herceg mindenféle követeket küldött, Krakowskihoz, Kalinowskihoz és Lobodához is, Perejeslawba, a nyájukat betereteltette a pusztáról s az őrhelyekről visszahívta a katonaságot. A nagy hetman megnyugtató hírekkel örvendeztetette meg; szerinte Chmielnickij csak türes szájhős volt s a kozákok gyülekezése sem volt aggasztó. Rajzanak, mint a méhek, ez az egész irta a hercegeknek. Annál aggodalmasabb volt a Sacwlichowski jelentése, aki kérve-kérte a herceget, hogy ne kicsinyelje a veszedelmet, amely a vad mezőség felől közeleg. Chmielnickij, a főkolompós, most a Sicsben jár, sőt a khántól is segítséget kér. Magához csalogatta az egész lovas- és gyalog-katonaságot s dicsekszik azzal, hogy ellenünk hozza a seregét. Ha beváltja a szavát: akkor legyen velünk az ég, mert különben elveszik a ruthén hazát!

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG.

Az istállótrágya értékének megállapítása. A magyar gazdák többségének az a nézete, hogy az istállótrágya értéke mint bevételi tétel a gazdaság számadásában nem szerepelhet, mivel az állat tenyésztésnek elkerülhetetlen hulladéka. Ezen nézet azonban a fejlettebb gazdasági irányzat előtt meg nem állhat, mivel a trágya jelentékeny használati értékkel bír, tehát piaci árának is kell lenni, annál is inkább, mert az istállótrágya hiányában az abban levő növényi tápanyagokat piaci árral bíró műtrágyákkal kell pótolni. Ez okból a trágya értékét mint jövedelmi tételt kell a gazdaság számadásába beilleszteni.

A trágya értékének megállapítására többféle módszer van alkalmazásban. Legegyszerűbb trágyaérték kiszámítási mód az, a mikor a trágyának helyi piaci árát vesszük tekintetbe, ha pl. egy 1. m. trágya a gazdasági táblára kiszámítva 60 fillérbe kerül, akkor a gazdaságban levő trágya értékét megkapjuk, ha ezen 60 fillérből levonjuk a táblára való fuvarozás költségét, a mi a körülményekhez képest változó. Így ha ezen fuvarozási költség métermázsánként 20 fillért tesz ki, akkor a trágyának tényleges értéke 40 fillért tesz ki métermázsánként. Vannak, a kik a trágya hatása alapján állapítják meg a trágya pénzértékét, t. i. a mint az termés többlet alakjában jelentkezik. Ezen módszer azonban nem jó, egyrészt mivel a terméstöbblet nemcsak a trágyának, de az égbajlati viszonyoknak is lehet eredménye s máskülönbben sem lehet praecis megállapítani azt a többletet, a melyet a trágya alkalmazása idéz elő, vannak ismét mások, a kik a trágya értékét a gabona értékével hozzák viszonylatba, nevezetesen 1. q. rozs árát 20—25 q. trágya árával teszik egyenlővé, vagy pedig a jól elkészített istállótrágya értékét a rozs árának 6%-ával teszik egyenlővé, pl. 10 koronás árat feltételezve 1. q. istállótrágya értéke 50 fillér lenne.

Szokásos s realis alappal bír azon trágya-érték kiszámítási mód is, a mely a műtrágyákat veszi számítási alapul.

A piaci árral bíró műtrágyákban foglalt nitrogén, foszfor és káli 1 mmázsában való mennyisége között se lévén ismeretes, ezután vegyelemzés útján kiszámítjuk, hogy a műtrágya 1 gr. foglalt nitrogén, foszfor, káli, hány mázsa istállótrágyában található fel. Ha ezt kiderítettük, az egy mázsa műtrágya árát elosztjuk az

istállótrágya azon mennyiségével, a mely a megfelelő mennyiségű anyagokat tartalmazza s így nyerjük az istállótrágya pénzértékét. Így pl. ha azt találjuk, hogy egy métermázsá guáno, foszfor és káli tartalma 56 mázsa istállótrágyában található fel és a guáno ára gazdaságunkba szállítva volna métermázsánként 26 korona, akkor $26:0.50 = 2600:56 = 46.4$ fillér, vagyis 1 mmázsá istállótrágya értéke lenne 46 fillér.

Kiszámíthatjuk a trágya értékét az állattenyésztés alapján is úgy, hogy ha valamely állattenyésztési ágra fölszámítjuk az összes kiadásokat és bevételeket, a mikor is az esetleges kiadási többlet képezi azon összeget, a mennyibe a trágya a gazdaságnak kerül. Ezen trágya kiszámítási mód azonban nem megfelelő, mivel ha az állattenyésztés tényleges haszonnal jár, akkor az istállótrágya értéke a gazdaságnak teljesen ingyen marad.

Van ezen felül még nagyon sok trágyakiszámítási mód, de a melyek részint nagyon bonyolultak, részint nem megfelelők.

A különböző módszerek egybevetéséből és sokszoros kísérletekből a gyakorlat azon következtetést vonta le, hogy az istállótrágya értékét a feletett takarmány piaci árának 15%-át teszi ki.

Ezen százalék a trágya kezelése szerint módosulást szenved úgy, hogy: 1. a jól kezelt trágya értéke a takarmány árának 20% ára; 2. közepesen kezelt trágya értéke a takarmány árának 15% ára; 3. rosszul kezelt trágya értéke a takarmány árának 10% ára tehető.

Tehát ha a széna ára 4 korona mázsanként és 1 m. szénával lesz 170 kg. érett trágya s ha a trágya jól kezeltetett, akkor a 170 kg. trágya a feletett széna árának, 4 koronának 20%-a, a miből 1 métermázsá trágya áraként 58 fillér fog kikerülni. E a lehető legegyszerűbb trágya kiszámítási mód s a valódi értékhez is legközelebb fog járni.

Heisch Jenő és Társa

Tőzsde jelentése.

— A »Tiszantul« eredeti távirata. —

Értéktőzsde.

Budapest, július 4.

Osztrák hitel	697.—
Magyar hitel	704.—
Allamvasut	—
Rimamurányi	509.50
Magyar jelzálog	472.—
Szolgótarjáni	—
Wagon-kölcsön	—

Matriciók.

Budapest, július 4.

Buza októberre	8.01
Buza áprilisra	8.93
Tengeri	5.16
Rozs okt.	6.53
Zab ápr.	6
Káposzta, reposit, aug.	96

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1902. július 4-én.

Magyar aranyjárdék 4%	120.60
Magyar koronajárdék	97.80
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4 1/2%	119.—
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2 1/2%	109.—
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	119.—
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	98.—
Italmérségi jog megváltási kötvény	100.—
Horvát-szlavónföldtehermentesítési kötvény	97.50
Magyar nyereségy-sorsjegy-kölcsön	207.—
Tiszszabályozás s zezedi sorsjegyek kölcsön	162.50
Osztrák járadék papírban	101.50
Osztrák járadék ezüstben	101.50
Osztrák járadék aranyban	120.50
Osztrák korona járadék	99.50
Osztrák államsorsjegyek	152.50
Osztrák magyar bank részvény	15.95
Magyar hitelbank részvény	705.75
Osztrák hitelintézet részvény	700.—
Párisi vista	95.40
20 frankos arany (Napoleonkor)	19.05
Németbirodalmi márká	117.80
London vista	240.10
20 márkás arany	28.45

A szerkesztését felölő:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Nagyvárad város tanácsától.

12617/1902.

Pályázati hirdetmény.

Az 1897. évi XXIII. t. cz. alapján létesített m. kir. honvéd hadapródiskola I. évfolyamába az 1902/3-ik tanévre a Nagyvárad város által alapított és 8444/1902. számú tanácsosi határozattal már pályázatra meghirdetett két díjmentes helyen kívül egy alapítványi helyen volt növendék kilépése folytán megüresedett harmadik alapítványi díjmentes hely is betöltetni fog, melynek bemutatási joga Nagyvárad város közönségét illeti. — A pályázati feltételek azonosak a már meghirdetett két alapítványi helyre vonatkozólag közzétett feltételekkel és pedig:

1. A pályázó magyar állampolgársága és nagyváradai illetősége.

2. A pályázó testi alkalmassága a katonai nevelésre, mely valamely honvéd vagy közös hadseregbeli tényleges állományu orvos szabályszerűen kiállított véleményével igazolandó, ugyanezen bizonyítványban a himlő oltás is igazolandó.

3. A megkívánt előismeretek, vagyis valamely közép iskola (gymnázium, reál, vagy polgári iskola) 4. alsó osztályának legalább »elégleges« eredményvel történt elvégzése igazolandó. Esetleg az előző évi végbizonyítvány és a f. tanév I. és II. időszakának iskolai értesítője vagy a letett felvételi vizsgáról szóló bizonyítvány csatolandó.

4. Kifogástalan erkölcsi viselet, mely az iskolai bizonyítványban esetleg hatósági erkölcsi bizonyítvánnyal igazolandó.

5. A betöltött legkisebb és túl nem haladott legmagasabb életkor, vagyis az elért 14-ik és túl nem haladott 16-ik életkor, mely f. évi szeptember 1-re vonatkozik és keresztlevéllel vagy születési bizonyítvánnyal igazolandó.

6. A kérvényben kifejezése annak, hogy a folyamodó az »Utasítás a pályázók felvételére nézve a honvéd nevelő és képző intézetekbe« határozványait ismeri és a feltételeknek eleget fog tenni.

Felhivatnak tehát mindazok, kik a kérdéses alapítványi helyet elnyerni óhajtják, hogy a felvételi feltételekben felsorolt kellékeket igazoló okmányokkal felszerelt pályázati kérvényeiket Nagyvárad város törvényhatósági bizottságához czimzetten *folyó évi július hó 8-ik napjának d. u. 5 órájáig* alulirothoz annál is inkább nyujtsák be, mivel hiányosan felszerelt vagy későn érkező kérvények figyelembe vételni nem fognak.

Nagyvárad város tanácsának 1902. évi július hó 4-én tartott üléséből.

Polgármester helyett:

Darvassy Lajos,

t. főjegyző.

Tanuló.

Egy-két jó házból való fiu, 2—3 gymnasiumi vagy polgári osztályiul, tanulólul felvétetik a Szent László nyomdában.

A „TISZÁNTUL“

pártoktól és érdekköröktől függetlenül politikai napilap. Az Alföld legolvasottabb lapja s Nagyváradon, Bihar- és a szomszéd megyékben rendszeresen nagy elterjedésnek örvend.

Előfizetési ára:

Nagyváradon negyedévre . . . 5 korona
Vidéken 6

Kiadóhivatalunkban megrendelhetők

a lat. szert. kath. lelkesi hivatalok számára egyházhatósággal jóváhagyott következő nyomtatványok:

Kereszteltek }
Bérmáltak } anyakönyve, diósgyőri
Egybekeltek } papíron.
Meholtak }
Megtértek }
Eltértek }

Bevétel }
Kiadás } templomszámadáshoz.

Alapítványok törzskönyve.
Anyakönyvek betűrendes mutatója.
Jegysek naplója.

Kereszteltek }
Egybekeltek } anyakönyvi kivonata.
Meholtak }

Anyakönyvek félbörbe kötve vászontáblával 50 iv 9 korona, 100 iv 15 korona.
Hivatalos levélboríték, levélpapírok, névjegyek, meghívók, körlevelek s más nyomdai szakba vágó munkákat gyorsan és jutányos áron készítünk.

Esperesi látogatás jegyzőkönyve.
Esperesi gyűlés jegyzőkönyve.
Jelentés alapítványokról.
Évi jelentés iskolákról.
Templomi leltár.
Catalogus librorum.
Családi értesítő.
Elbocsájtó levél.
Keresztelési jegy.
Keresztelési Emlék.
Esketési jegy.
Iktató könyv.
Kézbesítő könyv, kötve.
Imádság a szt. mise után (kemény papíron).

Kiadóhivatalunknál megrendelhetők

a Szent Vincze intézet kiadásában megjelent b. e. NOGÁLL JÁNOS szerkesztette hibuzgalmi munkák:

(Director instituti etiam sacra assignat pro pretio libellorum.)

Krisztus követése. 80 fillér,
8, 12, 16 korona.

Ligouri Szent Alfonz Vezérkönyve. 3 korona.

Boldogasszony követése. 2 korona 40 fillér.

B. Skupuli Lőrincz Lelki Harcza. 2 korona.

Szeráf Hangok Szent Teréziától. 2 korona 40 fillér.

Keresztény Vezérczikkek. 2 korona.

Az Urangyala, füzve 2 kor.

Liliomszálak, füzve 3 kor.

Csarnok, 3 korona.

Szent Halmok, 3 korona.

Eredeti bolti áron kaphatók a PUSTET-féle liturgikus könyvek:

Breviarium, Missale, Pontificale Rituale etc.

Szent László nyomda

elvéllal és készít:

izléses kivitelben

mindennemű

nyomdai munkákat

jutányos árak mellett.

Névjegyekben, eljegyzési s esketési jelentésekben folyton a legujabb.

Vidéki rendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Nyomdai műintézetünkben a legnagyobb körültekintéssel készítettnek:

Hirlapok, folyóiratok, könyvek, füzetek, röpiratok, körlevelek, falragaszok, hirdetések, részvények, árjegyzékek, jegyzőkönyvek, pénz- és hitelintézeti nyomtatványok, étlapok, meghívók, szinlapok, egyházi és mindennemű világi nyomtatványok, névjegyek, tánczrendek, palaczkfeliratok, sorsjegyek, gyászjelentések, levélpapírok és borítékok, valamint más itt elő nem sorolt nyomtatványok.

Kiadóhivatalunkban megrendelhetők

a gör. szert. kath. lelkesi hivatalok számára főhatósággal jóváhagyott következő román nyelvű egyházi nyomtatványok:

1. Informatio papi özvegyekről s árvákról.
2. Megtértek jegyzéke.
3. Hitehagyottak jegyzéke.
4. Elvált házasságok jegyzéke.
5. Szerződés szerinti vagy házasságok jegyzéke.
6. Vegyes házasságok jegyzéke.
7. Jelentés a kántor-tanító magaviseletéről.
8. Kimutatás a plebánia állapotáról.
9. Kereszteltek }
10. Egybekeltek } anyakönyve, diósgyőri
11. Meholtak } papíron.

12. Bevételi }
13. Kiadási } számadás-ívek.

14. Adósok jegyzéke.

15. Kereszteltek }
16. Egybekeltek } anyakönyvi kivonata.
17. Meholtak }

18. Esperesi látogatás jegyzőkönyve.

19. Iskolai jelentés.

20. Jelentés a templompénztár számadásairól.

21. Kereszteltek }
22. Egybekeltek } anyakönyvi másolata.
23. Meholtak }

Anyakönyvek félbörbe kötve vászontáblával 50 iv 9 korona, 100 iv 15 korona.
Hivatalos levélboríték, levélpapírok, névjegyek, meghívók, körlevelek s más nyomdai szakba vágó munkákat gyorsan és jutányos áron készítünk.

KÖNYVNYOMDA.

Tömöntöde.

Disz és műkönyvkötészet.

Vonalzó intézet.

Ruggyanta bélyegzőgyártás.